

אודגי - אנשי היער

מזרח אסיה

חיי הזקנים כבר אחריהם. הזקנים יודעים הרבה, תמיד יכולים לתת עצה טובה. אבל גם צעירים יכולים לעלות רעיון טוב – להם עוד כוחות רבים, עין חדה, ידיים זריזות, כל החיים לפנייהם – הם מביטים קדימה. לפני זמן רב אנשי אודגי חיו בארצות חמות, בערבות, על שפת הים. רבים היו, כמו עצים ביער. חיו בשקט, בשלום, לא לחמו עם אף אחד. צדו חיות, דגו דגים, שמרו על חוק, גידלו ילדים. זה היה מזמן.

בראש של ישוב אחד עמד השמאן באטא. כשמישהו חלה היה באטא מוציא את התוף שברק מצוייר עליו, מבעיר מדורה, מחמם את התוף מעל המדורה ומתחיל לכשף. הולך סביב המדורה, מרקד, לוחש מילים

שונות, שר ודופק חזק בתוף. התוף משמיע קול כמו רעם. באטא דופק בתוף כדי לגרש שדים רעים.. והתוף עושה רעש כזה שההד אחר כך עוד יומיים נשמע. אם החולה יבריא – מה טוב. ואם ימות.. אז השמאן מתחיל במעשה שלו: על ציפור אפורה עם מקור אדום מוביל את נפשו של המת לממלכה תת-קרקעית. נכון, את הציפור עוד אף אחד לא ראה, אך איך אפשר לא להאמין לשמאן! האנשים מפחדים מהשמאן, נשמעים לו. מה שהשמאן רוצה לקחת, נותנים. איך לא לתת לשמאן? לא תיתן, הוא ישלח שדים רעים על כל הישוב, ולכולם יהיה רע.. אמרו על באטא שהוא שמאן גדול! השדים מחבבים אותו, לשמאן היה הכל, גם כשהאודגי האחרים רעבו, לעסו את המגפיים שלהם מרוב הרעב. וחי באותו הישוב בחור צעיר דימדיגה. צייד מצוין – בחץ אחד צד שני אווזים. בחור כמו

מביאות לי מזל! מדוע? כי אני חבר שלהם.. ועכשיו אביא הנה את כל השדים שלי."

הוא חבש כובע בעל קרניים, חגורה עם רעשנים, ולקח את התוף הרועש. התוף

מוציא קול, בכל הסביבה נשמע רעם. הזקנים מבקשים:
"לא, שמאן! אל תקשיב לצעיר! הוא לא צד

בחור, לא גרוע מאחרים, דווקא טוב יותר. ואותו הבחור ראה את באטא ולא יכול היה להבין למה זה כך: הוא צד שני ברווזים, אחד בשביל עצמו, והשני צריך לתת לבאטא. יצוד שני שועלים, אחד לעצמו, שני לתת לבאטא. ובאטא לא יוצא לציד, השמאן לא נרטב בבז, לא מתייבש בשמש, לא קופא בקור ומקבל שלל כמו דימדיגה.

למה זה כך?
באספת הגברים, אחרי חלוקת השלל אומר באטא:

"עשינו הכל יפה, כולם מרוצים"
ואז אומר דימדיגה:
"בעל הבית, אני לא מרוצה.. למה זה כך?
אתה יושב ביורטה, לא מזיז רגל, וכל הגברים מוסרים לך את מחצית השלל.
למה אצלי, צייד, פחות רכוש מאשר אצלך?"
"אתה טיפש" אומר לו באטא "הרוחות

סכל, רק חיות צד.."
"טוב" אומר השמאן "הפעם אני סולח
לכם!"

ודימדיגה שוב יוצא לציד, צד חיות, אחת
לעצמו, שנייה לבאטא. והשמאן כל הזמן
נוזף בדימדיגה. מה שהצעיר לא אומר,
השמאן תמיד להפך.

יום אחד הגיעו בבהלה אודגי מישוב
מרוחק, אנשים מרופטים, רעבים. מייללים,
מספרים:

"התנפלו עלינו אנשים איומים. נלחמים בנו.
הם כמו נמרים, ורוכבים על חיות מוזרות!"
"על איזה חיות?" שואל דימדיגה באספה
"על כלבים?"

"לא, לא כלבים!"
"איילים?"

"לא, לא איילים. איך? לא נכיר איילים? כל
החיים אנו יחד אתם! לא! ארבע רגליים
אצל החיות האלה, עור חלק, ראש דומה
לאייל, אבל שונה. לחיות אלה זנבות

ארוכים ופרסות עגולות על הרגליים. והן
צועקות כך ששומעים למרחקים, ומי
שישמע את הצעקות, לבו נעשה לארנבת!
והאנשים אלה לא מרחמים על איש!
הורגים גברים, חוטפים נשים, ילדים קטנים
זורקים תחת פרסות החיות שלהם!"
"אנשים רעים" אומר דימדיגה "צריך יהי
לברוח. אין לנו כוח להיאבק אתם!"
אבל באטא אומר: "זה לא אנשים!"
"אבל בעצמנו ראינו – שתי ידיים, שתי
רגליים, ראש אחד אצל האנשים האלה.
מדברים ולא בשפתנו. ומהישוב נשאר רק
אפר. איפה שעברו – עשב כבר לא צומח!"
"אלה לא אנשים" אומר באטא "אלה שדים
רעים! זה בגלל דימדיגה. הוא הביא לנו
חלום רע! אין אנשים כאלה! אתחיל לכשף
– רק תנו לי מתנות ואגרש את השדים!"
האנשים מהישוב הרחוק רצים הלאה
ובמקומם באים מישוב קרוב יותר.
"ברחו!" הם קוראים "אנשים רעים התנפלו

עלינו! אין כוח לעמוד נגדם! הם שורפים
יורטות, הורגים אנשים!"
"צריך לברוח" אומר דימדיגה באספה
"רוחות רעות לא שורפים יורטות."
"זה לא אנשים!" מתעקש באטא "אלה
שדים רעים. אין שד כזה שלא יפחד ממני.
אכשף, אגרש את כל השדים! רק תביאו לי
מתנות!"
האנשים מהישוב היותר קרוב רצים הלאה,
ואחריהם מגיעים אנשים מישוב קרוב:
"לאנשים האלה קוראים מונגולים! אומרים
שהם עברו כבר את כל העולם ולא השאירו
אף חי. נשארנו רק אנחנו ואתם!"
"הם יורדים מהחיות שלהם, המונגולים?"
שואל אותם דימדיגה באספה.
"יורדים כדי לאכול ולהרוג."
"ומה אוכלים מונגולים?"
"את החיות שמביאים אתם!"
"אז אלה אנשים" אומר דימדיגה "צריך
להכין נשק! צריך לברוח מלפניהם! ומה

אוכלות החיות של המונגולים?"
"עשב!" עונים לו.
"צריך לברוח ליערות, צריך לברוח להרים!"
אומר דימדיגה "האנשים האלה בוודאי לא
רגילים ליער ולהרים!"
"אלה שדים!" אומר באטא "שדים רעים.
דימדיגה הרגוז אותם! תביאו לי מתנות!
אני שמאן גדול – אגרש כל צרה! אבנה
אליל מנגי. אגרש כל השדים!"
התחיל באטא לכשף יום ולילה. מתעייף,
אבל ממשיך לכשף. בנה מנגי איום, הולך
ומכשף סביבו.
מנגי עומד על תל. הוא גבוה כמו שלושה.
הבטן שלו ריקה, כדי שיהיה תמיד רעב!
נחשים על הידיים שלו, כדי שיהיו גמישות
במאבק. לטאות על רגליים שלו, כדי שירוך
מהר. בחזה שלו ציפור במקום לב. על
החזה לוח נחושת ממורקת, זורח כמו
השמש, כדי לסנוור אויבים! הכל משתקף
בלוח נחושת הזה. באטא אומר:

"יבואו מונגולים על החיות שלהם, בלוח
נחושת ישתקפו ויראו את עצמם, יחשבו –
אין כאן איש מלבדנו ויעזבו!"
אנשים פונים אל באטא. אף אחד לא יהגן
עליהם מלבדו! הוא עשה עוד שני אלילים
מנגי, לעזרה, כדי להיאבק עם השדים.

אומר דימדיגה:

"הי, אנשים! צרה גדולה באה עלינו. באטא
הזקן לא יציל אתכם! קחו קשתות, חצים
וחניתות, לכו ליער, לכו להרים! חיות של
המונגולים אוכלים עשבים. הם יגיעו
ליערות, להרים, יראו שאין במה להאכיל
את החיות, יסתובבו וילכו!"
התחיל רעש גדול בישוב. הצעירים צועקים:
"דימדיגה מדבר נכון! גברים צריכים

ללחום!"

אומרים הזקנים:

"נגד שדים אף אחד לא יוכל לעמוד!"
והמונגולים כבר קרוב. כבר שומעים את
הצעקות שלהם. כבר רואים להבות –

המונגולים שורפים יורטות של חברי
דימדיגה.

באטא מכשף. קצף יוצא מפיו. התוף רועש
כמו רעם. כובע בעל קרניים על ראשו,
רעשנים על חגורתו רועשים. הזקנים
נבהלים כשרואים אותו.
דימדיגה אומר לחברים:
"מי שבא אתי, שיעבור את הנחל! מי
שמרחם על הילדים שלו, שיעבור את
הנחל! מי שלא מתבייש להחזיק בנשק –
יעבר את הנחל! מי לא מאמין לשמאן –
יעבור את הנחל!"

נשארו עם השמאן רק אלה שהאמינו
בשדים יותר מאשר בידיים שלהם.

דימדיגה הלך.

והמונגולים ממש כאן. והם כמו חול על חוף
הים. האדמה רועדת, רעש נשמע כמו של
מבול. הם צועקים, מעודדים את החיות
שלהם! בידיהם חרבות ארוכות ועקומות.
על גביהם נדנים עם חצים, ליד האוכף גרזן

לחימה.

אמת אמר דימדיגה שאלה אנשים ולא
שדים.

המונגולים ראו ישוב והרימו צעקה עוד יותר
גדולה. ירו עננת חצים שהסתירה את
השמש.

ודימדיגה עם האנשים שלו עדיין רחוק
מהיער. ראו אותם המונגולים והתחילו
ברדיפה. כמעט והשיגו אותם, אך אודגי
כבר נכנסו ליער. את הנשים עם ילדים
שלח דימדיגה עמוק יותר לתוך היער
ובעצמו עם הגברים הסתתר אחרי העצים.
הם התחילו לירות חצים מהקשתות שלהם.
החצים שרו, עפו. את השד החץ עובר בלי
לעשות לו דבר. האם אדם יכול להרוג שד?
והמונגולים נופלים מהאוכפים. הם לא
שדים!

מעץ לעץ, כל פעם עמוק יותר ליער ניכנס
דימדיגה. מעץ לעץ הלכו אלה שבאו אתו
מהישוב. הרבה זמן רדפו המונגולים אחרי

דימדיגה. אך החיות שלהם לא רגילות
ליער. צפוף להן מדי ביער. ואין במה
להאכיל את החיות, אין למונגולים איפה
לרעות את החיות שלהם. סביב רק אזוב
תלוי על העצים..

התחילו המונגולים לחזור.

דימדיגה שלח אנשים שלו לספר לאודגי
אחרים איך הם ניצלו מהמונגולים. גם אודגי
אחרים הלכו ליערות ולהרים. התחילו
לחיות ביערות ובהרים. נעשו אודגי לאנשי
היער. כך גם קוראים להם עד היום.
מי יודע כמה זמן עבר. דימדיגה הלך
למקום הישוב הישן. רצה לראות האם מנגי
האליל עזר לבאטא עם כישופים שלו.
ראה דימדיגה שהמונגולים הגיעו עד הים,
הסתובבו וחזרו לערבות רחבות הידיים
שלהם.

רואה דימדיגה איך בישוב הישן שוכב מנגי
על הארץ, בבטן הריקה שלו צומח עשב
ובחזה הריק מסתובבות לטאות.

רואה דימדיגה איך שוכב השמאן, רגליים
שמוטות, בידיים מחזיק עוד גרזן. יחד אתו
גווייה של מונגול הרוג בגרזן. נאנח
דימדיגה. כנראה השמאן נזכר ברגע
האחרון מה אמר דימדיגה, אך היה כבר
מאוחר. שוכב באטא. עורב שחור יושב
עליו.

זאבים ובואשים מסתובבים בשטח הישוב.
חזר דימדיגה ליער. לקרובים ולחברים
אמר:
"היער והסלע – המגינים הטובים ביותר
שלנו."

התחילו אודגי לחיות ביערות. באספות
הצעירים מקשיבים לזקנים, אבל הזקנים
שומעים גם מהצעירים עצה טובה.